

TEST DIAGNOZUJĄCY POZIOM EDUKACJI

Wprowadzenie

Poniższy test został przygotowany po to, aby pomóc zrozumieć, na co powinieneś powinnaś zwracać szczególną uwagę, planując i realizując swoje kształcenie w kontekście europejskiego modelu edukacji. Na podstawie Twoich szczerych odpowiedzi na poszczególne twierdzenia dotyczące posiadanej wiedzy, kwalifikacji, wykonywanej pracy, zdobytych umiejętności można określić, jaki poziom osiągnąłeś/osiągnęłaś w jednym z czterech filarów edukacji.

Test składa się z 48 twierdzeń. Odpowiedz na wszystkie. Przy każdym z nich zaznacz na skali cyfrę, która najlepiej wyraża Twoje przekonania. Nie ma tu dobrych ani złych odpowiedzi. Pamiętaj, że tylko rzetelne wypełnienie testu pozwoli na opracowanie wiarygodnej informacji zwrotnej na temat Twojego aktualnego poziomu edukacji w diagnozowanych obszarach.

Dla każdego twierdzenia wybierz i zakreśl cyfrę, która odpowiada Twoim przekonaniom:

- 1 – zupełnie się nie zgadzam,
- 2 – nie zgadzam się,
- 3 – trudno powiedzieć,
- 4 – zgadzam się,
- 5 – całkowicie się zgadzam.

Nr pytania	Twierdzenie	Skala
1	Korzystam z różnorodnych źródeł informacji.	1 2 3 4 5
2	Uczę się po to, żeby być członkiem zespołu.	1 2 3 4 5
3	Udzielam się społecznie.	1 2 3 4 5
4	Jestem świadomy mojego wpływu na otoczenie.	1 2 3 4 5
5	Wykorzystuję różne formy zdobywania wiedzy.	1 2 3 4 5
6	Uczę się po to, żeby współpracować.	1 2 3 4 5
7	W sytuacjach konfliktowych szukam kompromisu.	1 2 3 4 5
8	Szukam okazji do odkrywania moich możliwości.	1 2 3 4 5
9	Dostrzegam problemy innych ludzi.	1 2 3 4 5
10	Weryfikuję moją wiedzę.	1 2 3 4 5
11	Uczę się bronić swojego zdania.	1 2 3 4 5
12	Uczę się akceptować odmiennosc.	1 2 3 4 5
13	Uczę się po to, aby umieć pracować w zespole.	1 2 3 4 5
14	Uczę się akceptować zmiany.	1 2 3 4 5
15	Chętnie wykorzystuję w praktyce to, czego się właśnie nauczyłem/nauczyłam.	1 2 3 4 5
16	Uczę się zmieniać siebie.	1 2 3 4 5
17	Łatwo przyswajam wiedzę, kiedy uczę się w grupie.	1 2 3 4 5

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

18	Pogłębiam swoją wiedzę, aby więcej rozumieć.	1 2 3 4 5
19	Uczę się rozwiązywać sytuacje problemowe za pomocą kompromisu i/lub negocjacji.	1 2 3 4 5
20	Uczę się, by zmieniać świat na lepsze.	1 2 3 4 5
21	Uczę się akceptować odmienne postawy i zachowania ludzi.	1 2 3 4 5
22	Uczę się, aby odnaleźć się we współczesnym świecie.	1 2 3 4 5
23	Rozwijam umiejętności związane ze skuteczną komunikacją.	1 2 3 4 5
24	Uczę się mieć swoje zdanie.	1 2 3 4 5
25	Staram się akceptować różnorodność postaw innych ludzi.	1 2 3 4 5
26	Uczę się, by poznać otaczający świat i zrozumieć zachodzące zdarzenia.	1 2 3 4 5
27	Uczę się, żeby rozumieć innych – ich emocje, zachowania, myśli.	1 2 3 4 5
28	Uczę się twórczego podejścia do własnego życia.	1 2 3 4 5
29	Uczę się integracji środowisk.	1 2 3 4 5
30	Rozumienie tego, czego się uczę, jest dla mnie ważne.	1 2 3 4 5
31	Poszukuję informacji na temat skutecznej autoprezentacji.	1 2 3 4 5
32	Uczę się, aby tworzyć/kreować rzeczywistość.	1 2 3 4 5
33	Uczę się, aby coś po sobie zostawić przyszłym pokoleniom.	1 2 3 4 5
34	Sprawdzam moją wiedzę w różnych sytuacjach.	1 2 3 4 5
35	Uczę się kontrolować własne emocje, aby skutecznie działać.	1 2 3 4 5

36	Staram się akceptować wartości, normy innych osób w moim otoczeniu.	1 2 3 4 5
37	Uczę się być odpowiedzialnym za rozwój własny i świata, który mnie otacza.	1 2 3 4 5
38	Staram się korzystać z technik zapamiętywania, uczenia się.	1 2 3 4 5
39	Uczę się dzielić swoją wiedzę z innymi członkami zespołu.	1 2 3 4 5
40	Uczę się, aby łatwiej nawiązywać i utrzymywać relacje z ludźmi.	1 2 3 4 5
41	Uczę się wykorzystywać własne zasoby – dla siebie i rozwoju cywilizacji.	1 2 3 4 5
42	Uczę się, aby dobrze funkcjonować w grupie.	1 2 3 4 5
43	Uczę się, aby mieć możliwość rozwoju zawodowego i osobistego.	1 2 3 4 5
44	Chętnie eksperymentuję z nowo zdobytymi umiejętnościami.	1 2 3 4 5
45	Efektywnie wykorzystuję swoją wiedzę.	1 2 3 4 5
46	Uczę się być człowiekiem wartościowym.	1 2 3 4 5
47	Wiedza jest wartością edukacyjną sama w sobie.	1 2 3 4 5
48	Uczę się zarządzania czasem.	1 2 3 4 5

Karta odpowiedzi

Poniżej zamieszczono kartę odpowiedzi. Proszę przepisać zaznaczone wyżej cyfry obok numerów pytań, których dotyczyły.

Filary wiedzy/Obszar	Nr pytania	Nr pytania	Nr pytania	Suma
UCZYĆ SIĘ, ABY ŻYĆ WSPÓLNIE – aby uczestniczyć i współpracować z innymi na wszystkich płaszczyznach działalności ludzkiej.				
Współdziałanie	6	13	39	
Różnorodność	9	12	25	
Współzależność	2	17	42	
Integracja	21	29	36	
SUMA				
UCZYĆ SIĘ, ABY WIEDZIEĆ – czyli zdobyć narzędzia rozumienia wiedzy nie encyklopedycznej, ale takiej, która pozwoli rozumieć zmiany.				
Wiedza=wartość	22	43	47	
Zdobywanie wiedzy	1	5	18	
Umiejętność uczenia się	10	26	30	
Rozwijanie umysłu	14	34	38	
SUMA				
UCZYĆ SIĘ, ABY DZIAŁAĆ – czyli mieć kompetencje do oddziaływania w aspekcie społecznym, umiejętności miękkich.				
Kwalifikacje	3	27	35	
Kompetencje	23	31	40	
Postawa	7	11	19	
Stosowanie wiedzy w praktyce	15	44	48	
SUMA				
UCZYĆ SIĘ, ABY BYĆ – uczyć się, aby człowiek pracował najlepiej, jak pozwalają mu możliwości, aby służyć cywilizacji, przyczyniać się do rozwoju i aby w niej żyć.				
Człowiek=jednostka twórcza	8	28	32	
Stawać się człowiekiem wartościowym	24	41	46	
Samokształcenie, edukacja ustawiczna	16	37	45	
Rozwój ogólnospołeczny	4	20	33	
SUMA				

Interpretacja wyników

Poniżej znajduje się interpretacja wyników. Sprawdź, co oznacza Twój wynik.

<p>UCZYĆ SIĘ, ABY ŻYĆ WSPÓLNIE – aby uczestniczyć i współpracować z innymi na wszystkich płaszczyznach działalności ludzkiej.</p>	
Niski	12–42
Przeciętny	43–54
Wysoki	55–60
<p>UCZYĆ SIĘ, ABY WIEDZIEĆ – czyli zdobyć narzędzia rozumienia nie wiedzy encyklopedycznej, ale takiej, która pozwoli rozumieć zmiany.</p>	
Niski	12–46
Przeciętny	47–56
Wysoki	57–60
<p>UCZYĆ SIĘ, ABY DZIAŁAĆ – czyli mieć kompetencje do oddziaływania w aspekcie społecznym, umiejętności miękkich.</p>	
Niski	12–43
Przeciętny	44–54
Wysoki	55–60
<p>UCZYĆ SIĘ, ABY BYĆ – uczyć się, aby człowiek pracował najlepiej jak pozwalają mu możliwości, aby służyć cywilizacji, przyczynić się do rozwoju i aby w niej żyć.</p>	
Niski	12–42
Przeciętny	43–53
Wysoki	54–60

UCZYĆ SIĘ, ABY ŻYĆ WSPÓLNIE

– aby uczestniczyć i współpracować z innymi na wszystkich płaszczyznach działalności ludzkiej.

Niski	Z trudem angażujesz się we wspólne działania, nie dostrzegasz potrzeby globalnej współzależności. Potrzeba poznania „innego” i zrozumienia drugiego człowieka przychodzi Ci z trudem. Lepiej pracujesz indywidualnie niż w grupie. Nowoczesne technologie oraz posługiwanie się nimi to dla Ciebie wyzwanie (uważasz, że są nie dla Ciebie). Doskonale radzisz sobie tu i teraz, ale boisz się zmian. Odmienności nie możesz traktować jako zagrożenia, ale jako szansę własnego rozwoju. Powinieneś starać się akceptować wartości i normy innych osób w Twoim otoczeniu.
Przeciętny	Lubisz angażować się we wspólne działania na swoim obszarze, ale nie dostrzegasz potrzeby globalnej współzależności. Zauważasz i rozumiesz potrzebę poznania „innego”, zrozumienia drugiego człowieka. Nowoczesne technologie oraz posługiwanie się nimi nie sprawiają Ci większych problemów. Wykorzystujesz je w zakresie niezbędnym do funkcjonowania. Doskonale radzisz sobie tu i teraz, ale wiesz, że zmiany są nieuniknione. Odmiennosc przyjmujesz z rezerwą, ale potrafisz w niej dostrzec szansę własnego rozwoju. Dobrze pracuje Ci się zarówno indywidualnie, jak i w grupie. Starasz się akceptować wartości i normy innych osób w twoim otoczeniu, ale integracja przychodzi Ci z trudem.
Wysoki	Wspólne działania, potrzeba globalnej współzależności to obszary, w których czujesz się dobrze, nie są Ci obce. Nie boisz się zmian, bo wiesz, że prowadzą one do lepszego życia. Masz poczucie, że Twoje działania mogą przyczynić się do różnorodności oraz integracji europejskiej. Potrzeba poznania „innego” i zrozumienie drugiego człowieka są motorem Twoich działań. Jesteś osobą lubiącą nowe możliwości i doświadczenia, pozbawioną sceptycyzmu, otwartą, cały czas aktywną. Chętnie korzystasz z nowinek technologicznych w życiu codziennym. Potrafisz pracować indywidualnie, ale praca w grupie sprawia Ci większą przyjemność. Akceptacja wartości i norm innych osób w twoim otoczeniu nie sprawia Ci większych problemów, lubisz integrować się z innymi.

UCZYĆ SIĘ, ABY WIEDZIEĆ

– czyli zdobyć narzędzia rozumienia wiedzy nie encyklopedycznej, ale takiej, która pozwoli rozumieć zmiany.

Niski	Lubisz poznawać otaczający świat, starasz się zrozumieć zachodzące w nim zdarzenia, zdobywać informacje, ale z trudem przychodzi Ci zrozumienie zasad otaczającego świata. Twój poziom wiedzy encyklopedycznej jest na wysokim poziomie, lecz nie jest to wiedza, która pozwala zrozumieć zmiany. Wiedzy, którą posiadasz, nie wykorzystujesz dostatecznie w praktyce. Przełożenie wiedzy teoretycznej na praktykę sprawia ci trudność. Świadomość braku wiedzy o środowisku społecznym, naturalnym powoduje, że odczuwasz lęk przed tym wszystkim, co jest Ci nie do końca znane. Lęk ten może powodować wycofanie z aktywności, unikanie działania.
-------	---

Przeciętny	Wiedza, którą posiadasz, daje Ci możliwość skutecznego działania i poczucie bezpieczeństwa w swoim środowisku. Chętnie uczysz się, pragniesz zdobywać nową wiedzę, która pozwoli Ci zrozumieć otaczające Cię zmiany, korzystasz z różnych źródeł informacji, by zdobywać tę wiedzę. Wykorzystujesz zdobytą wiedzę w życiu codziennym, w praktyce.
Wysoki	Potrafisz w sposób efektywny wykorzystać swoją wiedzę oraz łączyć fakty, wyciągać wnioski mimo ograniczonej wiedzy encyklopedycznej. Posiadasz dużą zdolność do selekcji i analizy informacji, z łatwością analizujesz i integrujesz informacje. Wiesz, że praktyczna forma zdobywania wiedzy jest tak samo ważna jak zdobywanie wiedzy teoretycznej. Cechuje Cię nieustanne zdobywanie wiedzy i doświadczenia oraz chęć ciągłego doskonalenia się i wprowadzania pozytywnych zmian w życiu zawodowym.
<p>UCZYĆ SIĘ, ABY DZIAŁAĆ – czyli mieć kompetencje do oddziaływania w aspekcie społecznym, umiejętności miękkich.</p>	
Niski	Posiadana wiedza, praktyka dają Ci możliwość do wykonywania zawodu. Wiedza ma jednak charakter statyczny, pozostaje niezmienna mimo narastającego doświadczenia. Tymczasem społeczeństwo informacyjne cechuje dynamizm. Nowoczesne technologie oraz informatyzacja oznaczają ciągły postęp, któremu pracownik musi dotrzymać kroku, dlatego ważne jest rozwijanie swoich kompetencji, predyspozycji.
Przeciętny	Posiadasz kompetencje społeczne do wykonywania przyszłej pracy, na które składają się kwalifikacje zawodowe, postawy społeczne, umiejętność pracy w zespole, zdolność do podejmowania ryzyka. Nowoczesne technologie oraz informatyzacja są nieuniknione, dlatego starasz się adaptować do warunków pracy, akceptujesz nadchodzące zmiany. Posiadasz skłonność do podejmowania ryzyka, ale obawiasz się konsekwencji podjętych decyzji. Lubisz czasami pracować koncepcyjnie, nie przychodzi ci to jednak łatwo.
Wysoki	Posiadasz wysokie kompetencje społeczne do wykonywania przyszłej pracy, na które składają się kwalifikacje zawodowe, postawy społeczne, umiejętność pracy w zespole, zdolność do podejmowania ryzyka. Wiesz, że nowoczesne technologie oraz informatyzacja są nieuniknione, dlatego starasz się być elastyczny, masz zdolność adaptacji do zmiany oraz skłonność do podejmowania ryzyka. Posiadasz indywidualne zdolności oraz predyspozycje psychospołeczne, poznawcze. Wiesz, że sukces może Ci przynieść praca koncepcyjna.
<p>UCZYĆ SIĘ, ABY BYĆ – uczyć się, aby człowiek pracował najlepiej jak pozwalają mu możliwości, aby służyć cywilizacji, przyczyniać się do rozwoju i aby w niej żyć.</p>	
Niski	Żyjąc w określonym środowisku, starasz się do niego dostosować. Boisz się wyróżniać pośród innych, ponieważ przynależność do określonej grupy społecznej daje poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa. Unikanie samodzielności i podejmowania nowatorskich działań może być barierą w rozwoju Twoich potencjalnych możliwości twórczych. Powinieneś popracować nad umiejętnościami samodzielnego i krytycznego myślenia, aby być zdolnym do niezależnych sądów i decydowania o słuszności podejmowanych decyzji. Twoje działania mają przyczynić się do samorealizacji oraz ukształtowania aktywnej postawy obywatelskiej w demokratycznym społeczeństwie.

Przeciętny	W swoim środowisku dążysz przez swą aktywność do stworzenia czegoś nowego, wyjątkowego, zaskakującego. Potrafisz dostrzegać rozbieżności między potrzebami a możliwościami, organizujesz działania poprzez wprowadzanie znaczących zmian w środowisku zewnętrznym. Twoje postępowanie przyczynia się do samorealizacji oraz ukształtowania aktywnej postawy obywatelskiej w demokratycznym społeczeństwie.
Wysoki	Posiadasz umiejętność samodzielnego i krytycznego myślenia, zdolność do formułowania niezależnych sądów i umiejętność decydowania o słuszności podejmowanych działań poprzez kształtowanie wyobraźni i kreatywności. Umiejętnie poszukujesz informacji, a następnie z nich korzystasz. Dążysz do rozwoju, samorealizacji poprzez aktywną postawę obywatelską.

Dla doradcy

Filary wiedzy/Obszar	Twierdzenia dotyczące obszaru
UCZYĆ SIĘ, ABY ŻYĆ WSPÓLNIE – aby uczestniczyć i współpracować z innymi na wszystkich płaszczyznach działalności ludzkiej.	
Współdziałanie	Uczę się po to, żeby współpracować. Uczę się po to, aby umieć pracować w zespole. Uczę się dzielić swoją wiedzą z innymi członkami zespołu.
Różnorodność	Dostrzegam problemy innych ludzi. Uczę się akceptować odmienność. Staram się akceptować różnorodność postaw innych ludzi.
Współzależność	Uczę się po to, żeby być członkiem zespołu. Łatwo przyswajam wiedzę, kiedy uczę się w grupie. Uczę się, aby dobrze funkcjonować w grupie.
Integracja	Uczę się akceptować odmienne postawy i zachowania ludzi. Uczę się integracji środowisk. Staram się akceptować wartości, normy innych osób w moim otoczeniu.
UCZYĆ SIĘ, ABY WIEDZIEĆ – czyli zdobyć narzędzia rozumienia nie wiedzy encyklopedycznej, ale takiej, która pozwoli rozumieć zmiany.	
Wiedza = wartość	Uczę się, aby odnaleźć się we współczesnym świecie. Uczę się, aby mieć możliwość rozwoju zawodowego i osobistego. Wiedza jest dla mnie wartością edukacyjną sama w sobie.
Zdobywanie wiedzy	Korzystam z różnych źródeł informacji. Wykorzystuję różne formy zdobywania wiedzy. Pogłębiając swoją wiedzę, aby więcej rozumieć.
Umiejętność uczenia się	Weryfikuję swoją wiedzę. Uczę się, by poznać otaczający świat i zrozumieć zachodzące zdarzenia. Rozumienie tego, czego się uczę, jest dla mnie ważne.
Rozwijanie umysłu	Uczę się akceptować zmiany. Sprawdzam moją wiedzę w różnych sytuacjach. Staram się korzystać z technik zapamiętywania, uczenia się.

<p>UCZYĆ SIĘ, ABY DZIAŁAĆ – czyli mieć kompetencje do oddziaływania w aspekcie społecznym, umiejętności miękkich.</p>	
Kwalifikacje	<p>Udzielam się społecznie. Uczę się, żeby rozumieć innych – ich emocje, zachowania, myśli. Uczę się kontrolować własne emocje, aby skutecznie działać.</p>
Kompetencje	<p>Rozwijam umiejętności związane ze skuteczną komunikacją. Poszukuję informacji na temat skutecznej autoprezentacji. Uczę się, aby łatwiej nawiązywać i utrzymywać relacje z ludźmi.</p>
Postawa	<p>W sytuacjach konfliktowych szukam kompromisu. Uczę się bronić swojego zdania. Uczę się rozwiązywać sytuacje problemowe za pomocą kompromisu i/lub negocjacji.</p>
Stosowanie wiedzy w praktyce	<p>Chętnie wykorzystuję w praktyce to, czego się właśnie nauczyłem/nauczyłam. Chętnie eksperymentuję z nowo zdobytymi umiejętnościami. Uczę się zarządzania czasem.</p>
<p>UCZYĆ SIĘ, ABY BYĆ – uczyć się, aby człowiek pracował najlepiej, jak pozwalają mu możliwości, aby służyć cywilizacji, przyczyniać się do rozwoju i aby w niej żyć.</p>	
Człowiek=jednostka twórcza	<p>Szukam okazji do odkrywania moich możliwości. Uczę się twórczego podejścia do własnego życia. Uczę się, aby tworzyć/kreować rzeczywistość.</p>
Stawać się człowiekiem wartościowym	<p>Uczę się mieć swoje zdanie. Uczę się wykorzystywać własne zasoby – dla siebie i dla rozwoju cywilizacji. Uczę się być człowiekiem wartościowym.</p>
Samokształcenie, edukacja ustawiczna	<p>Uczę się zmieniać siebie. Uczę się być odpowiedzialnym za rozwój własny i świata, który mnie otacza. Efektywnie wykorzystuję swoją wiedzę.</p>
Rozwój ogólnospołeczny	<p>Jestem świadomy mojego wpływu na otoczenie. Uczę się, by zmieniać świat na lepsze. Uczę się, aby zostawić ślad po sobie przyszłym pokoleniom.</p>

Dla doradcy

Obserwując zmieniający się rynek pracy oraz opracowania z dziedziny poradnictwa zawodowego, zauważyliśmy brak narzędzi służących diagnozowaniu poziomu edukacji, zdobytych umiejętności zarówno w kształceniu pozaformalnym, jak i nieformalnym w kontekście raportu „Edukacja: jest w niej ukryty skarb” opracowanego dla UNESCO przez Międzynarodową Komisję ds. Edukacji dla XXI wieku pod przewodnictwem Jacques’a Delorsa.

Opracowany test diagnozujący poziom edukacji jest innowacyjnym narzędziem diagnostycznym, które wskaże osobom pracującym oraz poszukującym pracy, które obszary z danego filaru powinni wzmocnić, doskonalić, a które mogą uważać za swoje mocne strony, atuty.

Rozwój cywilizacji, a także gwałtowny postęp techniczny, stwarzają bardzo duże zapotrzebowanie na osoby z jednej strony posiadające dużą wiedzę, a z drugiej obdarzone wyobraźnią, intuicją, zdolnościami do niekonwencjonalnego myślenia i tworzenia oryginalnych pomysłów. Współczesny świat potrzebuje ludzi kreatywnych we wszystkich dziedzinach życia. A kreatywność to klucz do sukcesu, to cecha, która ułatwi egzystencję we wciąż zmieniającym się świecie.

Koncepcja testu uwzględnia europejski model edukacji, który zakłada, że edukacja trwa przez całe życie – od dzieciństwa aż po kres naszego życia, zaś wszystkie rodzaje wiedzy przenikają się i wzajemnie wzbogacają.

Koncepcja edukacji przez całe życie jest odpowiedzią na wyzwania szybko zmieniającego się świata; pomaga lepiej rozumieć świat i innych, budować swoją tożsamość i podmiotowość. Daje to alternatywę wychodzenia z szeregu bezrobotnych, prowadzącą w efekcie do wykluczenia społecznego i kulturowego (raport UNESCO – Edukacja XXI w.). W koncepcji edukacji przez całe życie ważne jest, by wykorzystać wszystkie okazje do aktualizowania, pogłębiania i wzbogacania posiadanej wiedzy oraz by umieć dostosowywać się do zmieniającego się świata. Edukacja, by spełnić swoją misję, powinna koncentrować się na czterech aspektach kształcenia, które przez całe życie będą dla każdej jednostki niejako filarami wiedzy:

- **uczyć się, aby żyć wspólnie** – żeby uczestniczyć i współpracować z innymi na wszystkich płaszczyznach działalności ludzkiej,
- **uczyć się, aby wiedzieć** – czyli zdobyć narzędzia rozumienia wiedzy nie encyklopedycznej, ale takiej, która pozwoli rozumieć zmiany,
- **uczyć się, aby działać** – mieć kompetencje do oddziaływania w aspekcie społecznym, umiejętności miękkich,
- **uczyć się, aby być** – uczyć się, aby człowiek pracował najlepiej, jak pozwalają mu możliwości, aby służyć cywilizacji, przyczyniać się do jej rozwoju i w niej żyć.

Filary wiedzy tworzą całość, gdyż mają wiele punktów zbieżnych, przecinających się i uzupełniających.

W koncepcji edukacji przez całe życie obok nauczania formalnego promowana jest idea edukacji pozaformalnej, ponieważ stanowi ona doskonały sposób na zwiększeniu szans osób bezrobotnych na rynku pracy – oprócz wiedzy pozwala zdobyć umiejętności praktyczne.

Współcześnie większość stanowisk pracy wymaga od pracowników nie tylko określonych umiejętności, ale także ciągłej gotowości do uczenia się i podnoszenia swoich kwalifikacji. Proces uczenia się osób dorosłych jest bardzo złożony, na jego przebieg mają wpływ różne czynniki. Przemiany we współczesnym świecie, głównie globalizacja technologii i rozwój cywilizacji informacyjnej, zwiększają możliwości człowieka do zdobywania wiedzy. Sprzyjają również wzrostowi jego mobilności także w celach zatrudnienia. Jednocześnie mogą stanowić czynnik, który wyklucza osoby bez odpowiedniego wykształcenia z wymagającego rynku pracy.

W procesie edukacyjnym osób dorosłych powinny być uwzględnione takie obszary jak wiedza, umiejętności oraz postawa. Nie możemy koncentrować się tylko na jednym z obszarów, np. umiejętności, gdyż spowodujemy, że osoby będą uczyć się mechanicznie, tzn. ćwiczyć umiejętność bez refleksji nad nią (brak wiedzy) lub całkiem zrezygnują z nauki, nie dostrzegając jej sensu (brak podstaw). Na etapie nauczania osób dorosłych należy pamiętać, by umiejętnie, w zależności od stylu uczenia się, przekazywać treści szkoleniowe, rozbudzać pasję i zainteresowania tych osób, a także uzasadniać potrzebę nabywania konkretnych umiejętności. Zróżnicowane spojrzenie na edukację jest konieczne z uwagi na zjawisko współzależności globalnej, która napędza rozwój ogólnospołeczny i pogłębia nierówności społeczno-gospodarcze pomiędzy krajami, wpływając na wiele społeczeństw, w tym bezpośrednio na systemy edukacyjne. To właśnie edukacja w największym stopniu decyduje o procesach rozwoju jednostki i społeczeństwa. Europejski model edukacji zakłada koncepcję kształcenia przez całe życie oraz fundamentalność „filarów edukacji”. W dobie szybkiej ewolucji świata, ogromnego dostępu do informacji poprzez internet, telewizję, radio nie możemy poprzestać tylko na wiedzy zgromadzonej podczas edukacji szkolnej czy na studiach. Wiedzę musimy ciągle aktualizować, rozwijać, doskonalić. Świat rozwija się w szybkim tempie i aby móc rozumieć życie, kulturę oraz potrzeby innych, należy mieć rozeznanie w nowej rzeczywistości. Świat robi się coraz mniejszy i coraz więcej więzów łączy nas z innymi państwami.

Zgodnie z tą koncepcją wszystkie rodzaje wiedzy wzajemnie się przenikają i wzbogacają. Edukacja powinna obejmować czas od dzieciństwa po kres życia, być nieograniczona czasem i przestrzenią, przez co powinna stać się wymiarem samego życia. Ten typ edukacji stwarza okazję do uczenia się i rozwijania swoich umiejętności. Podstawą edukacji przez całe życie są wspomniane cztery fundamentalne zasady dydaktyczne, tzw. filary edukacji: uczyć się, aby wiedzieć; uczyć się, aby działać; uczyć się, aby żyć wspólnie; uczyć się, aby być.

Bibliografia

- Delors J. (1998). *Edukacja – jest w niej ukryty skarb. Raport dla UNESCO Międzynarodowej Komisji ds. Edukacji dla XXI wieku*, Stowarzyszenie Oświatowców Polskich, Warszawa.
- Senge P. M. (1998). *Piąta dyscyplina. Teoria i praktyka organizacji uczących się*. Dom Wydawniczy ABC, Warszawa.
- Kupisiewicz Cz. (2000). *Edukacyjne nadzieje i rozczarowania XX wieku*, Forum Oświatowe, Warszawa.
- Bednarczyk H. (1999). *Wokół problemów kształcenia ustawicznego*, Wydawnictwo ITE, Radom.
- Plewka Cz., Taraszkiewicz M. (2010). *Uczymy się uczyć*, Towarzystwo Wiedzy Powszechnej Oddział w Szczecinie, Szczecin.